

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A Nemzeti Színház fölépítése*

Forrás:

Magyarország

Tárgy

492

Hely

Nemzeti Színház

Idő

'1919'

Személy

Bp.
(Hely)

1919. X. 31
(Idő)

(Köt. v. füz.) (C)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

A Nemzeti Színház fölépítése

Nyilatkoznak a pályanyertes építőművészek

Budapest, október 30.

A „Magyarország” október 22-iki számában Kürthy György, a Nemzeti Színház tagja, azt az ideát vetette fel, hogy az új Nemzeti Színházat építsék fel a régi, eredeti épület tervei szerint, úgy ahogy azt 1837-ben átadták a nemzeti kulturának.

E cikke ötletéből, amelyre lapunk hasábjain már Lyka Károly, a kiváló művészeti író is reflektált, felkerestük Tóry Emilt és Pogány Móricot, az új Nemzeti Színház pályanyertes építőművészeit, akik mint színházépítési szakemberek, a legapróbb részletekig ismerik a világ összes híresebb színházait és akik a Nemzeti Színház új épületének tervezésével már nyolc év óta foglalkoznak.

Az építőművészek a következőkben nyilatkoztak Kürthy György indítványáról:

— Természetesen mi is nagy érdeklődéssel olvastuk a kérdéses cikket. Őszintén meg kell azonban mondanunk, hogy az, ami e cikkben kedves és bájos, az az érzelmek játéka, a múlt emlékeiben való elmélyedés, ami minden magyar emberben viszhangozt; sajnos, azonban nem számol a reális helyzettel!

Színház van nálunk bőven. A magánszínházak csaknem kivétel nélkül lukratív szempontból épültek föl, ami annyit jelent, hogy nagy nézőtér és kevés költséggel felszerelt kis színpad; tehát minél nagyobb bevétellel szemben, minél kevesebb kiadást. Hogy mit jelent a technikailag föl nem szerelt színpad, azt látjuk színházainknál tapasztalásból: igen korlátolt lehetőségeit a színjátszó művészetnek, valamint korlátozását az írói fantáziának, mely alkotó munkájában állandóan a kisméretű és technikailag föl nem szerelt színpadhoz kénytelen magát tartani.

A Nemzeti Színház építésénél tisztán lukratív számolgatásoknak különben sincs a végletekig menő helye, mert ez intézetben nem igen adhatók elő üzletileg busásan jövedelmező, könnyű „kaszadarabok” kevés személyzetrel, egy és ugyanazzal a díszletekkel, tehát minimális kiadással, száz estén át, mint magánszínházainkban. — mert ez intézetnek rendeltetése magasabbrendű, célja más: kulturális, nevelő szerepet betöltő, s kell, hogy az országnak legalább egy olyan színpadja legyen, mely a modern színpadtechnika lehetőségeinek azt a tág terét nyújtja, mely a Nemzeti Színház repertoárjának színjátszás céljából megfelel és legalább száz esztendőre oldja meg ezt a régen vajdó kérdést.

nyomdája 1919.

A felvetett idea a viszonyainkkal számló kisköltségű Nemzeti Színházat kívánná létrehozni. Természetesen *mi is azt akarjuk*. De ha az előbb mondottakat helytállóknak elfogadjuk, akkor meg kell alapítanunk, hogy a nézőtér nagysága pénzügyi szempontból döntő szerepet nem játszik; mert a színháznak nagy beépítésű és nagy költségbe kerülő épületrésze tulajdonképpen: *a szinpadi rész*. Nem volna indokolt a kisebb költségű és jövedelmet hozó épületrészt a végsőkig redukálni.

Véleményünk szerint a tervezett 1180—1200 nézőt befogadó képességű nézőtér az a méret, amely a finansiális szempontokat kielégítené, *anélkül, hogy a „beszélő színház“ színjátszási szempontjait veszélyeztetné*; ezeket az igényeket elégti ki pedig az általunk tervezett színház is. Már pedig, olyan színházat építené, amely a fent említett szempontokat figyelmen kívül hagyja, meglevő magánszínházaink mellett céltalan és indokolatlan volna.

Fájdalmasan esik befejezésül kijelentenünk, hogy a mai viszonyok között, amidőn egy lakószobának építési költsége 60—80.000 koronába is belekerül, *szerény véleményünk szerint a Nemzeti Színház fölépítésére még csak gondolni sem lehet*. Hisszük azonban s reméljük, hogy fel fog épülni még az új Nemzeti Színház s dolgozni fog még velünk egy serege a szobrász-, festő-, iparművész és műiparosoknak, hogy a nemzet első színjátszóháza szinpadtechnikailag tökéletes, művészileg pedig régi elődjéhez méltó legyen.